PAR BRĪVU UN NEATKARĪGU LATVIJU!

ATMODA

SPECIĀLIZLAIDUMS

LTF LAIKRAKSTS

Nr.2 (149)
22.08.1991.

PAR ZIEDOJUMIEM

Rītvakar, 23.augustā — Liesmojošais Baltijas ceļš.

LATVIJAS REPUBLIKAS
KONSTITUCIONĀLAIS LIKUMS

PAR LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTISKO STATUSU

Apzinoties savu atbildību tautas priekšā, ņemot vērā 1990. gada 4. maija deklarāciju "Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu", 1991. gada 3. marta Latvijas tautas aptaujas rezultātus un to, ka 1991. gada 19. augustā PSRS valsts apvērsuma rezultātā ir beigušas pastāvēt PSRS konstitucionālās valsts varas un pārvaldes institūcijas un nav iespējams realizēt 1990.gada 4. maija deklarācijas "Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu" 9. punktu par Latvijas Republikas valstiskās neatkarības atjaunošanu sarunu ceļā,
Latvijas Republikas Augstākā Padome nolemj:

1. Noteikt, ka Latvija ir neatkarīga, demokrātiska republika, kurā Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai un kuras starptautiski tiesisko statusu nosaka Latvijas Republikas 1922. gada 15. februāra Satversme.

2. Atzīt par spēku zaudējušu 1990.gada 4. maija deklarācijas "Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu" 5. punktu, kas noteica pārejas periodu Latvijas Republikas valsts varas atjaunošanai *de facto*.

3. Līdz okupācijas un aneksijas likvidēšanai un Saeimas sasaukšanai augstāko valsts varu Latvijas Republikā pilnībā realizē Latvijas Republikas Augstākā Padome. Latvijas Republikas teritorijā ir spēkā tikai tās augstāko valsts varas un pārvaldes institūciju likumi un lēmumi.

4. Konstitucionālais likums stājas spēkā ar tā pieņemšanas brīdi.

Latvijas Republikas
Augstākās Padomes priekšsēdētājs — A.Gorbunovs
Latvijas Republikas
Augstākās Padomes sekretārs — I.Daudišs
Rīgā 1991.gada 21. augustā

ŠO APVĒRSUMU VARĒTU NOSAUKT PAR OPERETI,

pat par zema izpildījuma līmeņa opereti ar bezgaumīgiem tērpiem un sliktu libretu, ja vien — ja vien nebūtu bojā gājuši tik daudzi nevainīgi cilvēki. Gan te, Latvijā, gan tur — Krievijā. Kad šoziem krievi, atbraukuši no Maskavas vai cituriene, brīnījās un apsmaidīja barikādes Rīgā, viņiem ne prātā nenāca, ka drīz vien pašiem vajadzēs apgūt barikāžu pamatskolu.
Krieviem tomēr bija vieglāk — viņu progresīvo spēku pusē pārgāja daļa armijas. Bet mums pavisam citas problēmas — šī zeme sarkanajai armijai ir sveša, tāpēc — nesaprotama, tāpēc — nicināma, jo okupēta.
Apvērsuma scenārijs bija acīmredzami izgāzies jau pirmajā brīdī — Janajevs varētu konstitucionāli kļūt par prezidentu tikai tad, ja Gorbačovs būtu miris (lasi — nogalināts). Bet laikam taču kādam nodrebēja roka vai sirds. Sēru mūzika bija sagatavota, tā drūmi skanēja jau no paša 19.augusta rīta, bet velti...
Vissmagākais jautājums ir OMON. Šie zēni labi saprot, ka nu viņi nevienam nav vajadzīgi, vēl vairāk — viņi ir absolūti nevēlami un tātad iznīcināmi. Tādēļ šīs histēriskās aktivitātes: iebraukšana Doma laukumā, mētāšanās ar dūmu granātām, cilvēku iekaustīšana, bet galvenais — pārtikas noliktavu izlaupīšana un ķīlnieku sagrābšana. OMON ir zem nolemtības zīmes. Un iespējams, ka kādreizējie sabiedrotie — armija — drīz vien sāks nežēlīgi nīdēt viņus pašus... Jo būs tāda pavēle.
Un tomēr — šobrīd šķiet, ka esam izvairījušies no kaut kā briesmīga. Lai Dievs dod mums spēju turpmāk saskatīt ne vien acīmredzamās, bet arī slēptās nelietības. Tikai tad zināsim un sapratīsim īstas brīvības jēgu.

Pučs vēl nav beidzies!

Pučs ir tikai izgāzies. Paldies Dievam, Borisam un maskaviešiem! Komunistu, čekistu un militāristu banda ir pasludināta ārpus likuma, taču vietējie varmākas un bļodlaižas vēl aizvien nav arestēti. Šis zvērs ir ievainots, apbruņots un ļoti bīstams. Iespējams, mūs gaida jauni upuri.

Katras beigas ir kaut kā jauna sākums.

Gorbačovs atgriežas savā vietā. LR AP ir pieņēmusi kārtējo un it kā galīgo neatkarības deklarāciju. Bet vai ar to būs mierā arī jaunie un atdzimušie PSRS politikas noteicēji? Kā risināsies OMON savaldīšanas un tiesāšanas jautājumi? Un vēl, un vēl daudzas problēmas gaida risinājumu.

ŠĪS NAKTS JAUNUMI

PSRS ģenerālprokurors paziņojis, ka nelikumīgā valsts apvērsuma sakarā tiks ierosināta kriminālliet a.

***

Vakar vakarā mēģinājām sazināties ar LPSR prokuratūras šefu V.Daukšķi. Dežurants ziņoja, ka viņš kopā ar savu vietnieku izbraucis, taču atgriezīsies ap 24. Īsi pēc divpadsmitiem naktī LPSR prokuratūrā atbildēja, lai zvana nākamajā dienā no rīta.

***

LTF KC informēja, ka daudzi uzņēmumi nav nedz streikojuši, nedz strādājuši.

***

Pusnaktī Sabiedriskās drošības departamenta dežurants pa telefonu ziņoja, ka Ainārs Bašķis ir atradies un nekas ļauns ar viņu nav noticis.

***

Pulksten 23.45 mūsu korespondents telefoniski sazinājās ar BKA Politpārvaldes dežurantu. Viņš apliecināja, ka armija atgriežas savās kazarmās. Tāda esot bijusi pavēle.

***

Īsi pēc pusnakts Latvijas streiku komiteja lemj jautājumu par streika izbeigšanu. Acīmredzot šodien vispārējais streiks tiks atcelts.

***

PSRS prezidents Gorbačovs paziņojis, ka pilnībā pārvalda situāciju valstī.

***

Ka izteicies PSRS premjera vietnieks Ščerbakovs PSRS ministru kabinets pilnībā īsteno PSRS prezidenta norādījumus.

***

PSRS AP prezidijs ierosinājis izveidot izmeklēšanas komisiju, kas nodarbotos ar apvērsuma mēģinājuma dalībnieku saukšanu pie atbildības.

***

Boriss Jeļcins atstādinājis Leonīdu Kravčenko no Vissavienības TV sabiedrības priekšsēdētāja amata.

***

Mihails Gorbačovs devis rīkojumu PSRS bruņoto spēku ģenerālštāba priekšniekam Moisejevam pildīt vienīgi viņa rīkojumus, kā arī pārvietot karaspēku tā parastajās dislokācijas vietās.

***

Telefona sarunā ar Kazahijas prezidentu Nazarbajevu Gorbačovs sacījis, ka viņa uzgaidāmajā telpā sēžot Krjučkovs, Jazovs (tomēr dzīvs! — red.), Baklanovs, Kizjakovs. Turpat sēžot arī īpašu sarunu gaidošais Lukjanovs un Ivaško.

***

Latvijas ārlietu ministrs Jurkāns intervijā Dānijas TV paziņojis, ka Gorbačovs tomēr neglābjami zaudējis autoritāti padomijā. Jaunais līderis esot Jeļcins. Viņa vīrišķību uzsvēris arī ASV prezidents Bušs.

Vakar Latvijā

LATVIJĀ IEVESTS DEGVĪNS

No Latvijas patērētāju savienības saņemta informācija, ka Rīgas veikalos tiekot ievests degvīns — vairākas kravas mašīnas. Toties (pēc nepārbauditām ziņām) armijas furgonos tiekot krauta pārtika no Centrāltirgus pārtikas noliktavām.

VAKARNAKT TALLINĀ UN VIĻŅĀ

Vakarnakt Lietuvā ieņemtas arī mazākās TV — radio stacijas Paņevēžā, Šauļos, arī citās vietās. Igaunijā ieņemta tālsarunu telefonu stacija, radio, TV.

STREIKO RĪGĀ UN NOVADOS

Par Rīgas streikojošajiem uzņēmumiem jau ziņoja Rīgas radio, bet novados streikot sākuši Ventspils, Liepājas un Talsu rajonos. Lielajos uzņēmumos vēl ir nepieciešama izskaidrošana, tādēļ Liepājā vakar izveidota speciāla streiku komitejas nodaļa, kas stāsta par notikumiem Rīgā un Maskavā. Vakar pusdienā Liepājas valdē tikās pilsētas vadība ar pilsētas uzņēmumu vadītājiem. No lielākajiem novadu streikojošajiem uzņēmumiem jāmin Brocēnu cementa un šifera kombināts. Rīgā visjūtamākais, protams, ir Rīgas autobusu parka un TTP pievienošanās ģenerālstreikam.

LTF UN FRAKCIJA IR VIENOTAS — STREIKS JĀTURPINA

"Pučisti ir zaudējuši. Bet, kamēr vēl nav atbrīvota TV ēka, radio nams, telefonu centrāle, kamēr vēl ir visi šie vēl, mēs turpināsim politisko streiku," tā mitiņa dalībniekus uzrunāja AP deputāts Vladlens Dozorcevs.
E.Berklavs sacīja, ka Augstākajai Padomei drīzumā vajadzētu pieņemt likumu par LR pilsoņu tiesībām. Nobeigumā AP priekšsēža vietnieks D.Ivāns vēlreiz aicināja visus neatkarības atbalstītājus piedalīties akcijā "Liesmojošais Baltijas ceļš". LTF frakcijas vadītāja vietnieks G.Grūbe "Atmodas" korespondentam paskaidroja, ka LTF frakcija vakar vakarā slēgtā sēdē pieņēmusi lēmumu par politiskā streika turpināšanu.

LR PROKURATŪRA DARBOJAS

Vairākos komunistiem lojālos preses izdevumos izplatīta melīga informācija par LR prokuratūras likvidēšanu, par to laikrakstā "Sovetskaja Latvija" rakstījis arī LPSR prokurors Daukšis. Kā atzīmēja LR AP deputāts, aizsardzības un iekšlietu komisijas vadītājs Tālavs Jundzis, par šādas apzināti melīgas informācijas izplatīšanu pie atbildības ir saucams ikviens. Ja arī LR prokuratūru nevar sazvanīt, tad šobrīd tā tas ir nepieciešams.

TELEVĪZIJA UN RADIO ATKAL MŪSU

Pēc sarunām ar Fjodoru Kuzminu LR kontrolē vakar pulksten 20.10 tika atdota Latvijas Radio ēka Doma laukumā, bet vēl pēc neilga laika arī Latvijas TV ēka Zaķusalā. Vakar vakarā tika izveidotas AP deputātu komisijas, kas izvērtēs nodarītos zaudējumus. Ir panākta vienošanās, ka šodien armija atstās visus ieņemtos objektus. Īsi pēc astoņiem vakar vakarā Latvijas radio atsāka darboties.

LTF IEROSINĀJUSI:

komunistisko partiju pasludināt ārpus likuma .

GODMANIS PAR LPSR VDK

Premjers Ivars Godmanis AP deputātam Valdim Šteinam teica, ka kopš pirmdienas VDK atrodas dziļā pagrīdē un valdībai nav ziņāms, ar ko šajās dienās tā ir nodarbojusies.

ACULIECINIEKU FRAKCIJA "LĪDZCIETĪBA"

izsaka līdzjūtību Alfrēdam Petrovičam.
Vakar no Maskavas atgriezās biedrs Rubiks. Kā stāsta mūsu frakcijas pārstāvji, Alfrēds pēc brauciena izskatījies ĀRKĀRTĪGI neapmierināts. Cerams, ka mūsu līdzcietība mīkstinās kompartijas fīrera cieto galvu.

SODRUŽESTVO DOMAS LIDOJUMS

21. augustā, kad pamazām sāka izčākstēt ārkārtējā stāvokļa komitejas ieceres, radiostacija *Sodružestvo* atteicās no informācijas un komentāriem. Savas jūtas viņi izteica vienīgi dziesmu vārdiem. Vispirms skanēja Z.Liepiņa *Priekšnojautas.* Tad — latviski nacionālpatriotiska kora dziesma. Pēc tam sekoja dažas grūtsirdīgas pamestu mīlētāju krievu disko dziesmas. Vārdu spēle bija visnotaļ interesanta. Lūk, dažas frāzes:
American boy Joe
Uvezi menja soboi
Proščai Moskva
I vse dela.
Vse ušļi, ostalasj toļka ja i noč
Glupij maļčiška, čto ti nadelal?
Ja tak ļubila tebja
No vidno — ņe suģba.

BPKP UZSĀK SARUNAS NORVĒĢIJĀ PAR LR STARPTAUTISKO ATZĪŠANU

Brīvās pilsoņu konservatīvās partijas priekšsēdis Valdis Šteins kopā ar stratēģiskās padomes locekli Māri Medni pēc Norvēģijas konservatīvo ielūguma devušies uz Oslo, lai saskaņotu konservatīvo politiku Ziemeļeiropā un uzsāktu sarunas par Latvijas Republikas starptautisku atzīšanu. Partijas biedri norvēģu stortingā (parlamentā) ir lielākā opozīcijas partija, un Valdis Šteins paredz, ka tā izvirzīs priekšlikumu, lai Norvēģija kā pirmā ārvalsts atzītu Latvijas neatkarību.

* **

Balsošanā par Latvijas valstisko neatkarību piedalījās 136 deputāti, tai skaitā arī daļa "Līdztiesības" frakcijas pārstāvji. "Par" balsoja — 112, pret 14, atturējušos nav.

* **

Krievija atzinusi Igaunijas neatkarību. Krievijas ārlietu ministrs aicinājis visas pasaules valstis atbalstīt Igaunijas neatkarību.

KO DARĪT AR OMON?

BKA virspavēlnieks Fjodors Kuzmins Dainim Īvānam esot apgalvojis, ka OMON darbības ierobežošana ir armijas problēma. Nav izslēgts, ka, fiziski iznīcinot šos cilvēkus, armija vainu par pretlikumīgajām akcijām novels vienīgi un tikai uz OMON. Pastāv briesmas, ka OMON tuvākajā laikā nodarbosies ar ķīlnieku gūstīšanu. Bet, ja mēs dzīvojam tiesiskā valstī, tad jebkura cilvēka atbildību likuma priekšā nosaka tikai tiesa. Tādā gadījumā likumpārkāpēju arestēšana ir Latvijas likumsargājošo iestāžu darbs.

PUČISTI PEĻĶĒ

Pučistu daudzgalvainā hidra, kuras astoņas galvas pašreiz izmisīgi mēģina glābties un nomazgāt no sevis izlietās asinis, ir paralizēta. Taču tās konvulsijas vēl apdraud cilvēku dzīvības, kā par to paši esam pārliecinājušies. Sazvērnieku grupa 19.augusta naktī nokavēja 20 minūtes, un viņu sūtītajiem rīkļurāvējiem neizdevās apcietināt B.Jeļcinu vasarnīcā Arhangeļskoje Maskavas tuvumā. Dumpinieku nenoteiktību apliecina viņu izvairīšanās frontāli uzbrukt Krievijas AP ēkai Maskavas centrā, kuras aizstāvju vidū, kā pirms divdesmit gadiem prezidents S.Aljende Čīlē, bija Krievijas valsts galva B.Jeļcins. Paldies Dievam, Krievijas demokrātu vīrišķība un armijā draudošā šķelšanās tomēr pamodināja armijas pavēlniecībā veselā saprāta atliekas (vai baiļu instinktus?), un nenotika masu asinsizliešana. Līdz zobiem bruņotais monstrs, tūkstošiem civiliedzīvotāju nicinājuma pavadīts, asti ievilcis, atvelkas savā alā. Šo notikumu, kura organizētāju pusei pēkšņi piemetās visādas politiskas ligas, varētu kvalificēt kā farsu, murgu scenāriju, ja nebūtu izlieto asiņu un noziedzīgo pretenziju noteikt tautu likteņus.

Eiropa, gandrīz vai visa pasaule, vienbalsīgi nosoda apvērsuma organizētājus. Viņiem cenšoties saglabāt uzurpēto varu, padomijai tiktu liegta jebkāda ekonomiskā palīdzība. Abortīvais apvērsuma mēģinājums neapšaubāmi negatīvi ietekmēs Padomju Savienības attiecības ar Rietumiem, kas jau bija sasniegušas jaunu kvalitāti un arvien pieaugošu savstarpējas uzticēšanās līmeni. Tagad būs jāpieliek lielas pūles, lai atjaunotu šo sakaru tīklu. M.Gorbačovam jau tikpat kā rokā esošie dolāru miljardi un lielākās labvēlības statuss tirdzniecībā atkal ir iesaldēti.

Maskavā ieradies jaunnozīmētais ASV vēstnieks Padomju Savienībā Roberts Strauss, taču viņš nav paredzējis iesniegt akreditācijas rakstu eventuālajai jaunajai PSRS vadībai. Kā paziņojis prezidents Dž.Bušs, administrācija apsver visas atbildes reakcijas sakarā ar notikumiem Padomju Savienībā. Telefona sarunā ar B.Jeļcinu Dž.Bušs solījās stāvēt ar viņu plecu pie pleca, aizstāvot demokrātiju.

Izraēla aicinājusi visus ebrejus nekavējoties izbraukt no PSRS uz Izraēlu, garantējot visu ieceļotāju izvietošanu.

Vakar NATO valstu ārlietu ministru ārkārtējā apspriedē Briselē ASV valsts sekretārs Dž.Beikers izteicās, ka notikumi Padomju Savienībā, šķiet, attīstās pozitīvi, t.i., pučisti cieš sakāvi. Tomēr pelna uzmanību Krievijas AP deputāta V.Šeiņa brīdinājums, ka pučs vēl nav apspiests, jo tā organizētājiem visā plašajā padomijā ir gan domu, gan ieroču biedri.

Katrai lietai ir divas puses: bruņotais drauds Latvijas neatkarībai piespieda mūsu nereti ķildīgos parlamentāriešus rekordtempā pieņemt deklarāciju par Latvijas Republikas pilnīgu neatkarību, taču tās īstenošanas smagais darbs vēl priekšā.

Nav šaubu, ka militāristu un partokrātu organizētais pučs cietīs kaunpilnu sakāvi, vēlreiz apliecinot, ka uz durkļiem nevar sēdēt. Tā rīkotāju un izpildītāju darbība ir jāizmeklē ar vislielāko rūpību, tāpat kā ģenerāļa F.Kuzmina un viņa vīru uzurpatoriskā rīcība un viņu komandēto armijas daļu un OMON bandu plosīšanās Baltijā.

Sevi cienošs militārists vai partokrāts šādas izgāšanās gadījumā būtu nošāvies. Vai A.Rubikam un F.Kuzminam būs vairāk dūšas kā D.Jazovam?

KĀPĒC...

Par Jura Beķera nāves apstākļiem "Atmodu" informē Rīgas milicijas pārvaldes preses grupa

20. augustā Rīgas pilsētas 1.slimnīcā no gūtajiem ievainojumiem mira Latvijas Republikas TV un radio komitejas priekšsēdētāja vietnieks, TV tehniskais direktors Juris Beķeris. LR Iekšlietu ministrijas operatīvajā ziņojumā teikts, ka 19. augustā ap plkst.22.30 Dzirciema ielas un Jūrmalas gatves stūrī pie Jura Beķera, kurš kopā ar sievu un kolēģi devās mājās, pienākuši trīs krievu tautības puiši. Izraisījies strīds, kas pāraudzis abpusējā kautiņā. Notikuma vietā ieradušies Kurzemes rajona milicijas darbinieki, un kautiņa dalībnieki nogādāti milicijas daļā. Ap 23 Juris Beķeris nogādāts slimnīcā. Šodien (21.08.) Kurzemes rajona prokuratūrā ierosināta kriminālliete pēc kriminālkodeksa 105. panta 2. daļas par smago miesas bojājumu nodarīšanu, kuru rezultātā Jura Beķera vairs nav starp mums. Tiek izdarītas ekspertīzes, lai noskaidrotu, kā radies smagākais J.Beķera ievainojums — galvaskausa lūzums. Abu pušu liecības šobrīd ir daļēji pretrunīgas.
Šis incidents notika tovakar, kad tika ieņemta Latvijas televīzija. Juris Beķeris bija viens no labākajiem speciālistiem, taču milicijas darbinieki uzskata, ka slepkavībai nav bijuši politiski motīvi.

TAUTAS FRONTE TURPINA DARBU

Laigan Tautas frontes ēka tika izdemolēta, LTF darbinieki atgriezās savās darba vietās un turpināja darbu. Darba ir pietiekoši. Nepieciešams koordinēt streiku kustību. Tāpat vajag apzināt un dokumentāri fiksēt okupantu pastrādāto. Jautāju LTF priekšsēža vietniekam Ivaram Redisonam, kā fronte turpinās strādāt.
— Kamēr vien būs iespējams, LTF darbu turpinās. Pagaidām strādājam frontes mītnē Vecpilsētas ielā 13/15 no 10 līdz 18.
Viens no LTF lielākajiem pasākumiem šonedēļ ir *Liesmojošais Baltijas ceļš*. Taču, piedaloties šajā pasākumā, nevajag zaudēt galvu. Ja armija vai kāds cits traucēs kurināt ugunskurus, tad jāsagatavo lāpas, svecītes.
Vajadzētu izvairīties no pārsteidzīgas rīcības, lieki upuri nav vajadzīgi. Tie, kas nevar piedalīties šajā pasākumā, varētu izlikt logā degošu svecīti, tādā veidā esot kopā ar visu tautu.
LTF tālruņi:
sekretāre — 212286,
informācijas centrs — 211097,
koordinācijas centrs — 212914.
Sazināšanās punkti Rīgā:
skvērs pie Matīsa tirgus, puķu tirgus pie "Saktas", Brīvības piemineklis, skvērs pie Operas. Ja vien būs iespējams, deputāti tiksies ar tautu ik dienas pulksten 18 pie izstāžu zāles "Arsenāls".

Karātavu humors

Boris Pugo īsi pirms puča fiasko deklarējis sevi par Latvijas Republikas pilsoni un lūdzis politisko patvērumu Jānim Peteram Latvijas pārstāvniecībā Maskavā.

Alfrēds Rubiks zvanījis uz Ventspili un pavēlējis sagatavot motorlaivu.

Četras dienas jūnijā. Trīs dienas augustā. 2 lasījumi trīs minūtēs.

Mihails Gorbačovs uzstājies TV sakarā ar atgriešanos no atvaļinājuma un izveseļošanos.

Viņa pirmie vārdi esot bijuši: "Mana mīļā padomju tauta!"

Pučas moceklis un cekas loceklis Mihails pateicies visai padomju tautai. Vai neesam pasteigušies ar kārtēju neatkarības deklarāciju?

Forosā* atrastais rokraksts liecina, ka forumā dzerts HERess un uzkosta dražētā kukurūza "Tēvzeme".

Mundānās astroloģijas speciālisti jau 19.augusta rītā apgalvoja, ka šis laiks pučistiem un hipertoniķiem ir gastroloģiski nelabvēlīgs.

Nenostrādāja neviens no Pavlova refleksiem.

Kā zināms, viss šajā pasaulē notiek pēc scenārija. Atcerēsimies Kenedija noslepkavošanu, Tuvo Austrumu krīzi 1967.gadā un karu Persijas līcī nupat janvārī. Mēdz domāt, ka augusta scenārija autors ir M.Gorbačovs. Tomēr ticamāk, ka to ir darījis A.Gorbunovs, lai saspīlētos apstākļos leģitimētu 4.maija republiku.

* Gorbačova rezidences vieta Krimā.

Vakar Latvijā

BKA PAR ĀRKĀRTĒJO STĀVOKLI

Vakar, 20. augustā, tieši dienas vidū rīdzinieki varēja noklausīties jaudīgu skaļruņu izbļauto ziņojumu sakarā ar ārkārtējo stāvokli Latvijā. Militāristi iecerējuši ārkārtējo stāvokli realizēt šādi:
...tiks kontrolēta iedzīvotāju iebraukšana un izbraukšana no Rīgas...
...tiks ierobežota transporta kustība, bet mašīnas pakļaus pārbaudēm...
...tiks aizliegts rīkot mītiņus, piketus, demonstrācijas, ielu gājienus...
...cilvēku pulcēšanās vietās tiks veiktas dokumentu pārbaudes...
...tiks aizliegts tirāžēt, vākt un izplatīt materiālus, skrejlapas, preses izdevumus, kuru saturs ir pretrunā ar PSRS konstitūciju...
Un tā tālāk. Bet solīts makā nekrīt...

DESANTNIEKI ATSTĀJUŠI IEKŠLIETU IESTĀDES

20. janvāra vakarā desanta karavīri beiguši apsargāt LR Iekšlietu ministriju un Rīgas milicijas pārvaldi. Taču, desantniekiem aizejot no turienes, izskanējis šāds viņu ricības pamatojums: mēs jūs sargājām no OMON. Viela pārdomām par iespējamo militāristu izrēķināšanos ar OMON... Bet Rīgas milicijas pārvaldes darbinieki atkal var izmantot savus ieročus.

GODMANIS SLĒGTAJĀ SĒDĒ

Vakar pulksten 9 pirms AP plenārsēdes notika slēgta LTF frakcijas sēde, kurā piedalījās arī MP priekšsēdētājs I.Godmanis. AP deputāts A.Kodoliņš "Atmodas" korespondentam pastāstīja par frakcijas sēdes norisi:
— Sēde noritēja ļoti emocionāli. Telegrammas ar aicinājumu nepārtraukt darbu, ko it kā valdības vārdā saņēmuši vairāki darba kolektīvi, premjers atzina par viltojumiem. Asas debates notika par sabiedriskās kārtības sargāšanas jautājumiem. Vairāki deputāti izteica neapmierinātību par valdības darbību šajā jomā. Premjers sacīja, ka valdība iespēju robežās situāciju kontrolē. I.Godmanis informēja deputātus par nakts notikumiem MP. Iebrucēji bijuši omonieši, taču daļa valdības apsardzes dienesta darbinieku uzskata, ka vairāki iebrucēji nav bijuši OMON kaujinieki. Daļa valdības apsardzes dienesta darbinieku ir atbruņoti. Tālāk telefona sarunā BKA virspavēlnieks Kuzmins Godmanim paskaidrojis, ka viens no pulkvežiem pārsniedzis savas pilnvaras; vēlāk BKA ģenerālis premjeram atvainojies. Atbruņotajiem darbiniekiem dota pavēle doties mājās. Ieroči nav atdoti. Joprojām nav zināms, kur šobrīd atrodas valdības apsardzes dienesta priekšnieks A.Bunka.

IZDEMOLĒTS LNNK BIROJS

21. augustā Rīgā apmēram plkst. 12.30 bruņoti vīri civildrēbēs un OMON formas tērpos ielauzās LNNK birojā Ģertrūdes ielā. Tika nolaupīti LNNK un LTF Iekšrīgas nodaļas dokumenti un zīmogi. Iespējama to izmantošana viltus nolūkos. Uzbrucēji, izmantojot jau iepriekš sagatavotus roku dzelžus, aizveda līdzi dažus ķīlniekus.

KONSERVATORI PROGNOZĒ

20. augustā Brīvās pilsoņu konservatīvās partijas stratēģijas padome paziņoja, ka apvērsuma plāns Maskavā nezināmu iemeslu dēļ ir izgāzies, un prognozēja, ka lēmums par pučistu atkāpšanos, kļūs zināms laikā no 21. augusta pulksten 18 līdz 22. augusta pusdienlaikam. Atbildot uz "Atmodas" korespondenta jautājumu: kas ir eventuālais apvērsuma neveiksmes cēlonis, — BPKP eksperts K.Purapele sacīja: "Visticamākais iemesls ir tas, ka personas, kurām bija uzdota PSRS prezidenta Gorbačova fiziska iznīcināšana, pēdējā brīdī nenoskaidrotu iemeslu dēļ no šīs ieceres atteicās. Par to liecina notikumu tālākā gaita."

LR MP APSARDZES APBRUŅOŠANA

20. augusta vakarā pēc diviem anonīmiem tālruņa zvaniem, LR valdību brīdināja nepretoties, bet nolikt ieročus ar labu, 23.50 pie LR Ministru Padomes ēkas piebrauca omonieši un desantnieki. Izmantojot bruņutransportierus, ēku ielenca un pieprasīja nodot ieročus. Premjers Ivars Godmanis nolēma pildīt šo prasību, un tika atdoti apmēram 20 automāti un pistoles, kā arī munīcija. Septiņus apsardzes darbiniekus aizturēja, izkratīja, taču jau pēc pusstundas atbrīvoja.

LTF VALDE AICINA NEPAKĻAUTIES

Pēc Augstākās Padomes lēmuma visā Latvijā sākas likumīgs vispārējais politiskais streiks. Apzinoties šī brīža nopietnību Latvijas liktenī, LTF valde vēršas pie Latvijas tautas. Šodien katram Latvijas iedzīvotājam jāizvēlas: pretoties okupācijas režīmam vai locīt muguru apspiedēju priekšā. Katram Latvijas patriotam ir jāiesaistās vispārējā streikā savā darba vietā. Kur tas iespējams, uzņēmumos ir jārīko protesta mītiņi, piketi pie uzņēmuma vārtiem. Jāizvairās no provokācijām un konfliktiem ar militārpersonām. Vardarbības vai represiju draudu situācijā ir jāsimulē darbs, svarīgo tehnoloģisko operāciju veicēji var slimot mājās. Mūsu cīņa ir taisnīga. Un mēs uzvarēsim! Savu vienotību un uzticību neatkarībai pierādīsim 23. augustā *Liesmojošajā Baltijas ceļā.*

MINISTRU PADOMĒ VISS MIERĪGI

Ministru Padomes priekšsēdētāja I.Godmaņa vadībā valdība apsprieda jautājumu par minimālās darba samaksas un minimālās pensijas apmēra noteikšanu atbilstoši Latvijas Republikas likumdošanai, par grozījumiem 1991. gada valsts budžetā, kā arī jautājumus, kas saistīti ar vispārēju beztermiņa streiku.
Valdība nolēma, ka no 1991.gada 1.septembra minimālā stundas tarifa likme būs 1,55 rubļi un minimālā mēneša alga (pamatalga) — 260 rbļ. Akceptēts un Augstākajā Padomē izskatīšanai iesniegts priekšlikums noteikt minimālās pensijas apmēru — 230 rubļu mēnesī. Paredzēts palielināt mācību iestādēm stipendiju fondu un līdz ar to arī stipendiju apmērus.
Akceptēti un iesniegti izskatīšanai Augstākajā Padomē priekšlikumi piešķirt Lauksaimniecības ministrijai 200 miljonus rubļu,lai dzēstu līdz 1983. gadam izsniegtos banku aizdevumus un individuālo dzīvojamo māju celtniecības finansēšanai saņemtos kredītus, kā arī Veselības aizsardzības ministrijai 7 miljonus rubļu medikamentu cenu sadārdzinājuma segšanai.
Saskaņā ar Latvijas Republikas Augstākās Padomes 1991. gada 20.augusta lēmumu "Sakarā ar PSRS bruņoto spēku darbību Latvijas Republikā" Latvijas Republikas Ministru Padome paziņo, ka Latvijas iedzīvotāju vitālo interešu nodrošināšanai vispārējā beztermiņa streikā nepiedalās valsts varas un pārvaldes institūciju, pašvaldību, banku un tiesību aizsardzības iestāžu, enerģētikas, medicīnas, sakaru, daļēji transporta un komunālo organizāciju darbinieki, kā arī tie, kas novāc ražu un apgādā iedzīvotājus ar pārtiku, apkalpo nepārtraukti darbojošos objektus, kuru apturēšana var radīt bīstamas sekas.

PAVĒLNIECĪBA BAIDĀS NO AKCIJAS

21.VIII. BKA preses centrs izplatījis paziņojumu, ka 23.VIII akcijas "Liesmojošais Baltijas ceļš" laikā plānots izdarīt vairākus šāvienus už karavīriem vai arī uzspridzināt granātu, lai izraisītu armijas atbildes uguni uz pūli un vēlāk varētu apsūdzēt armiju. Apgabala pavēlnieka vārdā PC paziņo: ja šāda provokācija tiks īstenota, visa atbildība par sekām gulsies uz LNNK un LR AP vadību.

BALTIJAS KARA APGABALS NAV VAINĪGS

21.VIII. "14 valsts nozīmes objekti, to skaitā radio un TV centri Rīgā, Viļņā, Tallinā un Kauņā, atrodas BKA karaspēka apakšvirsnieku apsardzē," teikts 21. VIII izplatītajā BKA PC biļetenā. "Kara apgabala daļas rīkojas stingrā saskaņā ar PSRS 1990. gada 3.IV likumu "Par tiesisko režīmu ārkārtējā stāvokļa apstākļos."
"Atsevišķi masu informācijas līdzekļi," teikts informatīvajā ziņojumā, "izkropļo faktus un apsūdz BKA karaspēku Latvijas pilsoņu bojāejā. Vienā gadījumā traģēdija notika ceļu satiksmes negadījumu rezultātā, kura vaininiekis ir pats bojāgājušais. Vadot automašīnu alkohola reibuma stāvoklī, viņš ietriecās BTR. Uz BKA karavīriem neattiecas otrais traģiskais gadījums. Tas notika tādēļ, ka bruņoti kaujinieki uzbruka PSRS iekšlietu karaspēka darbiniekiem."

KARASPĒKS TIKS ATVILKTS

Maskava, 21.VIII. PSRS AM notika preses konference, kurā paziņots, ka 20.VIII rītā notikusi PSRS AM kolēģijas sēde izskatīja stāvokli, kāds radies sakarā ar pasākumiem, kas veikti, īstenojot atsevišķos PSRS rajonos noteiktos ārkārtas stāvokļa paredzētos pasākumus. PSRS AM kolēģija pieņēma lēmumu sākt karaspēka apakšvienību atvilkšanu no vietām, uz kurām attiecas ārkārtējā stāvokļa režīms, uz pastāvīgās dislokācijas vietām.

VAKARNAKT UZ RĪGAS—JŪRMALAS ŠOSEJAS

notika vieglās automašīnas un bruņutransportiera sadursme. Kad ieradāmies notikuma vietā, cietušais autovadītājs bija novietots ātrās palīdzības mašīnā, pie tās valsts autoinspekcijas darbinieks mūs nepielaida, kaut arī uzrādījām preses apliecības. Viņš rupji uzkliedza mums, lai nebāžot degunu citu problēmās. "Mums ir savi uzdevumi," viņš auroja, "jums savi." Ļoti mierīgi atteicām, lai viņš neklaigā, bet lai paskaidro, kāpēc nakts vidū un miera laikā bruņutransportierim jāstāv automagistrāles vidū. Gluži vai plīsdams no dusmām, viņš šņāca, ka te drīz būšot ne vien bruņutransoportieri, bet arī tanki — un tad kārtība tikšot ieviesta. Kāda varētu būt šī "kārtība", to mēs labi saprotam no Rubika un citu šizofrēnisko revanšistu izbļāvieniem. Nepatīkams ir kas cits: mēs nevaram uzticēties visparastākajiem milicijas vai autoinspekcijas darbiniekiem, kuru uzdevums ir gādāt par mūsu drošību, nevis histēriski draudēt ar tankiem.

Stāsta aculiecinieki

PIE AP ĒKAS

Rīga, 21. augustā. Ap plkst. 13 parlamenta ēkas tiešā tuvumā Doma laukumā iebrauca četri BTR un OMON *bobiks.* Šajā laikā parlamentā notika likuma "Par LR valstisko statusu" apspriešanu. Seši omonieši gāzmaskās, bruņoti ar automātiem, izmantojot dūmu granātas, izklīdināja Jēkaba ielā esošos cilvēkus. Taču iekļūt aiz AP barikādēm omoniešiem neizdevās. Ņemot vērā ēkas okupācijas draudus, deputāti steidzīgi pārtrauca debates par likumprojektu un pieņēma konstitucionālu likumu, tādējādi, analoģiski Lietuvai, pasludinot Latvijas Republiku par neatkarīgu valsti.
Doma laukumā omonieši tikmēr gatavojās uzbrukumam ar BTR palīdzību. Bet cilvēki Jēkaba ielā, kas atkal bija atgriezušies pie parlamenta, ar rokām aizvēla milzīgos akmens bluķus šķērsām ielai. Bruņutransportieri lēnā gaitā sāka virzīties no Doma laukuma uz AP ēku. Taču atdūrās pret akmens bluķiem un tālāk netika. Sākoties BTR uzbrukumam, kāda sieviete nostājās bruņutransportiera priekšā. Omonieši virsū sievietei nebrauca, bet apbrauca apkārt.
Satracināti par otro neveiksmi, omonieši sāka dzenāt cilvēkus pa Doma laukumu, Smilšu un Jēkaba ielu. Vairāki cilvēki tika sisti ar automātu laidēm un stekiem.

BKS ŠTĀBĀ

"Atmodas" vakardienas numurā jau informējām par Rīgas OMON ielaušanos brīvprātīgo kārtības sargu štābā 20. augustā. Viens no aizturētajiem kārtības sargiem Raimonds Rimša ieradās AP preses centrā un informēja žurnālistus sīkāk:
— Ap plkst.14 BKS štābā Hospitāļu ielā ielauzās apmēram astoņi civilā tērpušies omonieši ar automātiem un pistolēm. Tobrīd štābā atradās trīs kārtības sargi. Mums lika nogulties uz grīdas, un tādā stāvoklī atradāmies apmēram trīs stundas. Šajā laikā omonieši pārmeklēja štāba telpas, aizturēja vairākus garāmgājējus un štābā viņus pratināja, dažus piekāva. Acīmredzot viņi gribēja aizturēt vēl kādu kārtības sargu. Omonieši meklēja seifa atslēgas (seifs atradās štābā). Gribēja uzzināt BKS vadības atrašanās vietu. Pēc tam omonieši ielika savā automašīnā štāba seifus un rācijas, bet apsardzi nodeva robežsargu postenim, kas mūs pēc neilga laika atbrīvoja.
"Atmodas" korespondents vakar sazinājās ar Sabiedrības drošības departamenta direktoru J.Baškeru, kurš paskaidroja, ka BKS piederošā mikroautobusa *Latvija* šoferis vēlāk atbrīvots.

IEKŠLIETU MINISTRIJĀ

IeM Izmeklēšanas departamenta vecākais izmeklētājs milicijas pulkvedis Vilhelms Purmalis vakar žurnālistiem pastāstīja par notikumiem 19. augusta vakarā IeM ēkā, kad tur ielauzās Rīgas omonieši:
— Divi omonieši ienāca manā darba kabinetā un lika man doties uz dežūrtelpu. Ēkā tobrīd atradās apmēram 10 milicijas darbinieku. Pēc neilga laika mani atbrīvoja. Kā vēlāk noskaidroju, pēc pusstundas tika atbrīvoti arī pārējie IeM darbinieki. Ieroču man tobrīd nebija. Kad devos ārā no ēkas, pie IeM durvīm stāvēja četri BTR.
Nākamajā rītā, kad ierados darbā, kabineta durvis bija uzlauztas. Dažādos ēkas stāvos bija uzlauzti vēl 6 kabineti. No kriminālmilicijas telpām pazudis kompjūters, kura vērtība ir 57 000 rubļu.
Krimināllietas nozagtas nebija.
Kā paskaidroja V.Purmalis, ielaušanās laikā neviens no milicijas darbiniekiem nav cietis.

No Krievijas ziņo

Maskavā notiek Krievijas AP ārkārtas sesija.
PSRS VDK priekšnieks Krjučkovs aicinājis Borisu Jeļcinu apmeklēt Krimā Mihailu Gorbačovu, lai pārbaudītu apgalvojumu, ka viņš ir slims un nespēj pildīt PSRS prezidenta pienākumus.
Krievijas AP deputāti nolēma, ka uz Krimu jādodas KPFSR viceprezidentam Ruckojam, premjerministram Silajevam, desmit parlamentāriešiem un mediķu grupai. Ziņo, ka šāds lēmums pieņemts, lai pasargātu Jeļcinu no riska tikt arestētam. Tāpat ziņo, ka Krjučkovs personiski apliecinājis Jeļcinam, ka garantēšot viņa drošību.
KPFSR AP ārkārtas sesijā Jeļcins paziņoja, ka Gorbačovs tiekot turēts Forosā Jaltas apkaimē.

***

Prezidents Jeļcins lūdzis Mārgaretu Tečeri būt par vadītāju starptautiskai komisijai, kas noteiktu Mihaila Gorbačova veselības stāvokli.
Gaļina Starovoitova, Jeļcina galvenā konsultante nacionālajos jautājumos, intervijā Lielbritānijas TV pastāstīja, ka šis lūgums izteikts vakar pa telefonu. Tečere esot piekritusi.
G.Starovoitova un Tečere esot vienojušās par komisijas sastāvu: tajā ietilps Vispasaules veselības aizsardzības organizācijas locekļi un Nobela prēmijas laureāts.

***

Francijas prezidents Miterāns telefona sarunā izteicis atbalstu KPFSR prezidentam Jeļcinam.

***

ASV jaunais vēstnieks PSRS Roberts Strauss ir ieradies Maskavā.
ASV prezidents Dž.Bušs paziņoja, ka Strauss devies uz Maskavu, lai informētu viņu un ASV vadību par situāciju, kas izveidojusies PSRS pēc M.Gorbačova gāšanas. Bušs paziņoja, ka Strauss neiesniegšot akreditēšanās rakstus grupai, kura gāzusi Gorbačovu.

***

VDK priekšnieks Krjučkovs paziņoja, ka nekāda uzbrukuma Krievijas AP ēkai nav bijis un arī nebūšot. Esot noskaidrots, ka cilvēku upuri naktī bijuši tikai traģiskas sagadīšanās dēļ — piketētāji aizšķērsojuši ceļu karaspēkam, kas tobrīd atkāpies.
Sadursmēs starp AP aizstāvjiem un armiju sadedzinātas dažas bruņumašīnas, citas pārgājušas Krievijas varas iestāžu pusē un stājušās AP sardzē. Tomēr AP aizsardzības štābs izsaka bažas par iespējamu atkārtotu uzbrukumu un aicina Maskavas vīriešus ierasties pie AP, lai nomainītu tos, kas tur dežurējuši visu nakti.
Pie Krievijas AP ēkas joprojām atrodas vairāki tūkstoši cilvēku.

***

Prāgā divi augsta ranga PSRS vēstniecības darbinieki — vēstnieks un konsuls — apliecinājuši savu lojalitāti Gorbačovam un nosodījuši VĀSK barbarisko rīcību.

***

Lielbritānijas ārlietu ministrs Hērds paziņojis, ka bruņoto spēku rīcība, kuras rezultātā gājuši bojā cilvēki, ir netikumiska un bezjēdzīga.

***

Karaspēka apakšvienības ieņēmušas dažus Krievijas rajonus. Ap Ukrainas galvaspilsētu koncentrējušies vairāk nekā 30 tūkstoši karavīru.

***

Tallinā militāristi ieņēmuši TV torni. Aplenkts radiocentrs. Igaunijas valdība aicinājusi cilvēkus sargāt telecentru, parlamentu un valdības ēkas.

GORBAČOVS IZRĒĶINĀSIES...

Georgijam Urušadzem — Pēterburgas žurnālistam no "Smenas" izdevies sazvanīties ar Mihailu Gorbačovu. Gorbačovs uzskata, ka valsts apvērsums ir likvidēts, un drīz dosies uz Maskavu, lai slēgtu rēķinus ar apvērsuma organizētājiem. Vēl PSRS prezidents teicis, ka netikšoties ne ar vienu pučistu, kamēr nebūs ticies ar Krievijas vadību. Gorbačovs sazinājies ar visu deviņu nākamo padomju republiku vadītājiem. Vakar pulksten 20 Gorbačovam bijusi telefona saruna ar Borisu Jeļcinu.

Apvērsuma hronika

RĪGA, 19.AUGUSTS

Pēcpusdienā Rīgā vērojama karavīru un kara tehnikas koncentrācija.
***
No pulksten 19.00 līdz 19.15 omonieši un desantnieki, izmantojot bruņutransportierus un helikopterus, ieņem Latvijas TV kompleksu. Pārtrauktas Latvijas TV pārraides un citu programmu translācija Latvijā.
***
Īsi pirms 21.00 OMON, izmantojot divus bruņutransportierus, ieņem Latvijas Republikas Iekšlietu ministriju.
***
Apmēram pēc desmit minūtēm ir ieņemta arī Rīgas milicijas pārvalde. Šeit atrodas viens bruņutransportieris.
***
Vēl pēc brīža omonieši "saimnieko" LTF mītnē Vecrīgā.
***
Tūlīt pēc 22.00 netālu no ieņemtās Rīgas milicijas pārvaldes ēkas apšaudīts mikroautobuss "Latvija". Šoferis Jānis Salmiņš miris, otrs braucējs — Jānis Verpakovskis ievainots kājās un nogādāts pilsētas 2.slimnīcā.
***
Neilgi pirms pusnakts Rīgā iebrauc tanku kolonna (pēc informācijas no dažādiem avotiem — septiņi līdz desmit tanki). Tomēr nav konstatēts, ka šie tanki būtu piedalījušies kādās akcijās Latvijas galvaspilsētā.
***

RĪGA, 20.AUGUSTS

Pulsten 4.30 desantnieki ieņem Rīgas telefona un telegrāfa centrāli. Sakari ar republikas rajoniem un ārvalstīm pārtraukti.
***
No 4.45 līdz 5.00 ieņem Latvijas radio. Vispirms radiomājā ielauzušies desantnieki, aiz viņiem — omonieši. Tomēr pēc divām stundām pārraides sāk rezerves raidītājs. Šajā naktī omonieši atbruņo policistus LR Iekšlietu ministrijas atsevišķā patruļdienesta bāzē.
***
Rītausmā omoniešu ieņemtās ēkas jau apsargā desantnieki.
***
Pulksten 19.30 omonieši un desantnieki iebrūk LR Iekšlietu ministrijas mācību centrā Kauguros. Vispirms ēku apšauda no ārpuses, pēc tam uzlauž durvis, norauj plāksni ar centra nosaukumu, izdemolē telpas, salauž tehniku. Piekauti dežurants un viņa vietnieks, bet ne pārāk smagi, hospitalizācija nav bijusi nepieciešama. Akcijas laikā virs ēkas riņķo divi helikopteri. Ir ziņas, ka uzbrucēji meklējuši alternatīvā dienesta puišus.
***
Pulksten 23.50 atbruņota Latvijas Republikas Ministru Padomes apsardze.
***
Lauki: nepietiekamās informācijas dēļ Latvijas rajonos NEZINA, KO DARĪT. Bet pa Latvijas šosejām (Madonas, Gulbenes u.c.) tiek pārvietots armijas transports, karavīri, tehnika.

RĪGA, 21.AUGUSTS

Pulksten 12.35 omonieši ielaužas LNNK birojā un LTF Iekšrīgas apvienības telpās, izdemolē tās, ņirgājas par darbiniekiem, aiztur viņus, atņem dokumentus.
***
Pulksten 13.00 Vecrīgā iebrauc pieci bruņutransportieri. To apkalpes — omonieši — draud cilvēkiem Doma laukumā, lai aizbaidītu met pūlī dūmu granātas. Pēc manevriem Doma laukumā omonieši un karavīri ar bruņutransportieriem dodas LR Augstākās Padomes virzienā, taču tālāk par barikādēm netiek. Karavīri un omonieši ar stekiem rokās metas virsū apkārtesošajiem cilvēkiem. Smagi cietušo nav. Ap pulksten 14.00 bruņutransportieri aizbrauc no Vecrīgas.
***
Pēc pulksten 15.00 Rīgas centrā pa skaļruņiem nolasa Baltijas kara apgabala vadības paziņojumu par ārkārtējo stāvokli Latvijā. Militāristi grib ierobežot iedzīvotāju rīcības, apziņas un pārvietošanās brīvību. (17.30)

Rīgā. Brīvības bulvārī

VAKAR PULKSTEN 12.30—19.00

CAFE "FORUMS"

un turpat esošais "Foruma" valūtas veikals visu priekšpusdienu bija slēgti. Pēcāk tos atvēra. Krogu, tiesa, tikai uz īsu brīdi.

"SAKTAS" PUĶU TIRDZIŅĀ,

neraugoties uz aicinājumu streikot, viss pa vecam. Kāda ar potenciālajiem pircējiem latviski runājoša sieva (pārdeva dālijas par 40 kap.) "Atmodas" korespondentei uz jautājumu: kāpēc streika dienā tirgojat — nespēja izdvest ne vārda, tikai plātīja rokas...

ŠAJĀS DIENĀS

pirmoreiz Brīvības bulvārī satikām kādu ordeņotu kungu. Gāja degunu zemē, no sarunām izvairījās...

SEX-

presi un amatieru gleznas Brīvības bulvārī tirgo joprojām. Viss notiek. Daži pirka, tiesa, visai slinki, bez acīmredzamas iekāres.

MATĪSA TIRGŪ

Gaļas paviljonā situācija šodien krietni labāka. Cenas nebija kāpušas, izvēle diezgan laba.
Gurķi 2.50–3.50 rbļ./kg. Kartupeļu ļoti maz, joprojām 4 rbļ./kg. Rinda.

BASTEJKALNĀ

Ejot pa Bastejkalnu, bija redzamas ainas, kas liecināja: mīlētājus netraucē pat militārs pučs. Kāda meitene, sēdēdama klēpī, aizrautīgi deva savam puisim bučas. Citviet slaids jauneklis fotografēja savu mazāk slaido draudzeni uz kanāla fona. Tieši pēc pusstundas Doma laukumā omonieši sita cilvēkus un meta dūmu granātas. Nu ko — tāda ir dzīve.

BULVĀRĪ STREIKO

Posmā no Brīvības pieminekļa līdz Matīsa tirgum strādāja tikai divi rūpniecības preču veikali — tā saucamais "Vojentorgs" un Modeļu nama veikals "Stils". "Stilu" slēdza pulksten 14. Vīriešu modes precēs strādāja puse pārdevēju — divas sekcijas bija norobežojušās ar širmīti. Uzraksti "Streikojam" un "Nestrādājam sakarā ar AP lēmumu" skaidri norādīja veikalu durvju aizvēršanas cēloņus. Tas pats lasāms arī pie frizētavām "Lukss" un "Efekts". Slēgta salonfrizētava "Rīgas modes" un valūtas veikals "Dzintarkrasts". Ielā stundas laikā neredzējām nevienu trolejbusu, toties dzeltenie ikarusi smirdināja uz nebēdu. (Jādomā, ka autobusu parks nav lojāls Republikas valdībai.) Pie izstāžu zāles "Latvija" atkal sarkans busiņš. Pret stroķiem atspiedušies, tajā snauduļo kādi 15 ierindnieki. Šur tur atskan kāda tanka–skaļrunātāja draudi.
Rindas pārtikas veikalos fantastiskas. Trakākais tas, ka cilvēki stāv ne pēc kā. Acīmredzot noder arī tas, ko parasti nepērk. Visādi var gadīties.

AR "RĪGAS BALSI" SPEKULĒ

divi patīkama izskata mazi puišeļi. 15 kapeiku vietā prasa 50. Līdzās "Atmodu" un "Latvijas Jaunatni" dala par velti vai pret ziedojumiem. Mazie ir parupji un pašpārliecināti — aicina nebāzt degunu citu darīšanās un 20 kapeikas atmet vai ar mešanu. Ja nav pusrubļa — paliec bez pasaulē labākās avīzes "Rīgas Balss". Mēs vakar to tā arī neizlasījām. Principā. Bet puišelis laikam nesaprata, cik neglīti ir taisīt biznesu šādā brīdī — pieprasījums pēc informācijas taču ir lielāks kā jebkad.

PĒCPUSDIENĀ

cilvēki pēc šim dienām atkal kļuvuši smaidīgi. Saņemta vēsts, ka huntas barveži laižoties lapās. Bet "mūsējie", uzkāruši viļņoto karogu, vēl svilpodami vizinās kara mašīnā pa Brīvības ielu. Pagaidām...

Sabiedrības drošības departamentā

OMONIEŠI SAGRĀBJ ĶĪLNIEKUS

Ap pulksten 15.30 vakar (21.VIII) nolaupīta Ministru Padomes Sabiedrības drošības departamenta *Volga*. No Ministru Padomes tā aizbrauca ar četriem cilvēkiem. Gandrīz tūdaļ departamenta darbinieki pamanīja, ka viņiem seko balta "Latvija" bez numura. (Ak, kā gan *omon* iecienījis šīs krāsas un markas autobusiņus!) Apmēram uz Tērbatas un Lāčplēša ielas krustojuma *Volga* piespiesta apstāties. Cilvēkiem likts izkāpt un nostāties pie sienas, viņi pārmeklēti. Atņemti personības dokumenti, privāto automašīnu atslēgas. Tad pasažieri saslēgti ar roku dzelžiem un aizvesti līdzi uz bāzi. Bāzes vārds pieminēts uzbrucēju sarunās, lai gan tie bijuši privātās drēbēs. *Volgas* šoferis ir atlaists, lai gan draudēts, ka arī viņu ņems līdzi.

PAZUDUŠI DIVI DARBINIEKI

Pirmdien dienesta darīšanās izbrauca departamenta darbinieks Ainārs Bašķis. Kopš tā brīža par viņa atrašanās vietu nekas nav zināms. Pamatotas aizdomas, ka arī viņš saņemts kā ķīlnieks vai gūsteknis. Diemžēl notikumi rāda, ka omoniešiem un citiem spēkiem, kas piedalās šajās bandītiskajās akcijās, ir samērā laba informācija par automašīnu numuriem, atsevišķu Sabiedrības drošības departamenta pasākumu norisi u.tml. Bez vēsts pazudis vēl viens darbinieks, kura uzvārds mums nav zināms.

UZBRUKUMS BKS ŠTĀBAM

Aizvakar (20.VIII) īsi pēc diviem dienā tika ieņemts brīvprātīgo kārtības sargu štābs. Šajā laikā tur vajadzēja pulcēties kārtības sargu vienību vadītājiem no visas Latvijas.
Vispirms telpās ielauzušies privātās drēbēs ģērbti cilvēki (acīmredzot arī *omon*). Viņi piekāvuši un pārmeklējuši cilvēkus, kas tobrīd atradās štābā. Atņemti personības dokumenti, automašīnu vadītāju tiesības, vizītkartes, nauda utt. Turpat notikusi pratināšana. Pēc kāda laika pie štāba Hospitāļu ielā piebraukusi kravas automašīna un gūstekņiem likts nest uz to štābam piederošās mantas. Tādējādi nodarīti lieli materiāli zaudējumi, nolaupīta daļa dokumentu, mēbeles, formastērpi, rācijas un citas vērtīgas mantas. Iebrucēji dažādi ņirgājušies par kārtības sargiem. Ģērbuši mugurā kārtības sargu jakas, dalījuši apkaimes puišeļiem BKS lentes, ļāvuši paturēt automātus. Viens no lielākajiem materiālajiem zaudējumiem ir divas nolaupītās "Latvijas". Viena — štāba īpašums. Otra ir kāda kārtības sarga personiskais īpašums. Pēc laika štābā ieradušies robežsargu formās tērpti zaldāti. Acīmredzot apsardzi palīdzējuši veikt VDK karaspēka zēni.
Daļa sagūstīto aizvesti uz nopratināšanu attiecīgās iestādēs (kā izteicās Bašķera kungs). Acīmredzot uz LPSR prokuratūru vai stūra māju. Aizvestie pēc tam atlaisti mājās.
P.S. Iespējams, ka nozagtās formas, lentes un atribūtika turpmāk tiks izmantota ļaunprātīgos nolūkos.

KURŠ ZOG PĀRTIKU?

Kamēr šo rindiņu autore atradās Ministru Padomes ēkā, notika jau minētā valdības mašīnas zādzība. Un šajā laikā notika vēl kāds satraucošs notikums. Maskavas ielā (numurs nav precīzi zināms) pie pārtikas noliktavas (kam tā pieder — noskaidro) piebraukusi smagā mašīna. Noliktava uzlauzta un laukā nesti produkti. Cilvēki, kas to paziņoja, apgalvo, ka mašīnai bijis armijas numurs. Taču iespējams, ka vainīgais ir *omon*.

***

Secinājums ir viens: notikumi Maskavā liecina, ka pučistu pasākums cietis neveiksmi. Armija atgriezīsies savās dislokācijas vietās. Taču Latvijas *omon*, apzinādamies nodarīto, saprot, ka žēlastības nebūs. No viņiem var atteikties arī Rubiks un citi galvenie rīkotāji. Tādēļ pašaizsardzības nolūkos tiek vākti ķīlnieki un sākta pārtikas laupīšana.

SARUNA AR KAREIVI

Lai cik tas arī dīvaini, tomēr padomju kareivji, kas bloķē Rīgu, neatsakās aprunāties ar cilvēkiem. Lūk, ko viens no viņiem stāstīja: drīz viss būs kārtībā, vajag tikai paciesties, turklāt šis pasākums ir ārkārtējs. Šaut uz cilvēkiem mēs nedrīkstam. Toties varam lietot asaru gāzi un šaut gaisā, arī atvairīt uzbrukumu ar automāta laidni vai dunci. Tomēr pavēle šaut var tikt dota jebkurā brīdī. Es gan ļoti negribētu šaut uz pilnīgi nevainīgiem cilvēkiem.

SODS PAR KOMANDANTA STUNDAS PĀRKĀPŠANU MASKAVĀ

Maskavas pilsētas komandants ģenerālpulkvedis M.Kaļiņins noteicis Maskavā komandantstundu no pulksten 23 līdz 5. Par komandantstundas neievērošanu ir paredzēts 1000 rbļ. naudas sods vai arī 30 diennakšu arests. Pēdējās ziņas — komandantstunda atcelta.

VAI HUNTA MŪS MĒRDĒS BADĀ?

Visiem jau ir zināms Latvijas Republikas MP lēmums darīt visu, lai apgāde ar pārtiku ritētu normāli. Taču šobrīd gaļas piegāde Rīgai ir pārtrūkusi, tāpēc rīdziniekiem gaļu piegādās no saldētavām. Samērā labi esam apgādāti ar miltiem. Nedaudz sliktāk ar putraimiem, tomēr bads nedraud. Pēc neoficiālām ziņām, maize tiek cepta tikpat daudz kā iepriekš, taču ažiotāža savu ir padarījusi.

NO LDDP DZĪVES

Pēc redakcijā ienākušām ziņām darbam pagrīdes apstākļos sagatavojusies arī LDDP. Tās rīcībā esošā tehnika izkliedēta, partijas telpās uzturas tikai daži darbinieki — lai atbildētu uz telefona zvaniem.

SPECIĀLIZDEVUMU SAGATAVOJA:

Inga Liņavska, Una Meistere, Dace Balode, Signe Šēnfelde, Tamāra Ringa, Ervīns Grandavs, Ainars Vladimirovs, Ilmārs Latkovskis, Gints Barkovskis, Askolds Rodins, Jānis Domburs, Juris Paiders, Māris Ķirsons, Valda Zvaigzne, Gaida Cimmermane, Dace Bērziņa, Anda Siliņa, Inga Mora, Viktors Eikerts.

Izdevumā izmantota arī LETA, BNS, AP Preses centra informācija.

APVĒRSUMI UN EKONOMIKA

Valsts ekonomikas attīstībai nav nepatīkamākas lietas par apvērsumu. Apvērsums PSRS radīja paniku pasaules lielākajās fondu biržās. Pēc ievērojama krituma ekonomiskās attīstības indeksi atkal lēnām atgriežas vidējā līmenī. Huntas aktivitātes katastrofāli ietekmē PSRS un Latvijas ekonomiku. Krīze gan bija, tomēr Latvijas ekonomika funkcionēja daudz maz normāli. Hunta gatavojas ieviest totālu kontroli pār resursu sadali. Reāli tas nozīmē, ka mēs atgriežamies 1984.gada saimniekošanas sistēmā un visām jaunajām komercstruktūrām, biržām utt. darbs jāpārtrauc. "Īstās" kārtības solītāji radīja valstī neredzētu streiku vilni. Kā notikušo vērtēja Rīgas birža? Biržas dabinieki paskaidroja, ka 21.augustā plānotie tirgi tomēr notika. Šoreiz piedāvātas preces par 1 miljardu rbļ., noslēgti tika 30 darījumi. Brokeru firmas atsakās slēgt līgumus un tirgoties biržā, jo Latvijā ir traucēta banku sistēma. Problēmas rada arī sakari. Vakar Rīgas birža pārtrauca savu darbu. Birža ievēro Latvijas Republikas likumus, biržas darbinieki saprot, ka huntas pārvaldē birža darbu turpināt nevarēs.
Rīgā pārtraukta valūtas tirdzniecība. Pēdējais ASV dolāra pārdošanas kurss, kuru izdevās novērot, bija 37 rubļi par 1 $.

KLAUSĪSIMIES

"Brīvību", BBC un "Amerikas balsi". Informāciju varam iegūt arī no stacijām, kas raida krieviski šādos viļņos:

Zviedrijas radio
pēcpusdienā 16,9 25,3 30,9
vakarā 31 41,3 254,4
Francija pēcpusdienā 19,7 25,7
vakarā 25,7 30,6
Kanāda no rīta 31,2 41,3 40,8 50,3
vakarā 13,9 16,8 10,6 25,2 31,1
Vācu vilnis no rīta 48,9 42,1 31,1 25,3
vakarā 25,2 31,2 30,9 42,0 50,2
Itālija no rīta 25,2 30,9 41,2 50,1
vakarā 30,9 41,5
Grieķijas balss vakarā 25,8 31,9
Islama balss (Irāna)
(ap 10.00 inf.par Vidusāziju)
vakarā 25,4 33,3
Izraēlas radio dienā 11 13 16 19 21
vakarā 19, no rīta 21 25 31 40.

©Latvijas Tautas fronte. Iespiests Rīgā.

Salikts ar *Macintosh* datoru.

"Atmoda" pieņem manuskriptus mašīnrakstā divos eksemplāros. Tos nerecenzē un atpakaļ neizsniedz.

"Atmodā" publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas vai LTF vadības viedokli.

Redaktore E. VEIDEMANE